

Vägledande ställningstagande om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare m.fl.

Ställningstagandet har uppdaterats med ett förtydligande om att det är valnämnden som ansvarar för att förordna röstmottagare och att nämnden inte bör lämna över till exempelvis ordföranden i en vallokal att utse övriga röstmottagare.

Vägledande ställningstagande om värdeneutrala röstmottagningsställen och förbud mot propaganda

Ställningstagandet har uppdaterats med förtydliganden om att väljare ska vara skyddade mot propaganda även när de köar för att få rösta. När en kö sträcker sig utanför ett röstmottagningsställe bör valsedelsutdelning inte få ske där kön finns. Väljare som har med sig valsedlar för att rösta bör inte erbjudas att gå före i kön. Vidare förtydligande ifråga om partifunktionärer med banderoller eller annan partipolitisk klädsel och om att väljare som bär partipolitisk klädsel eller symbol inte får vägras att rösta.

Vägledande ställningstagande om distribution av valsedlar

Det vägledande ställningstagandet är nytt. Vallagen delar upp ansvaret för hur valsedlar ska distribueras till röstmottagningsställen mellan valnämnden och partierna. Om valnämnden väljer att ta på sig ett ansvar för distribution av valsedlar, utöver den distribution nämnden ansvarar för enligt vallagen, ska samtliga deltagande partier behandlas lika. Valnämnden ska informera om vid vilken sista tidpunkt partierna ska avlämna sina valsedlar och var det ska ske samt upplysa om att partierna har rätt att själva lämna sina valsedlar till röstmottagningsställe.

Vägledande ställningstagande om identitetskontroll

Ställningstagandet har uppdaterats med att digitala id-kort bör godtas om det krävs fysisk id-kontroll eller NFC-avläsning för att få ett sådant. De digitala id-korten ”Freja eID +” och ”BankID” uppfyller för närvarande detta, däremot inte ”Freja eID”. Det är viktigt att röstmottagaren följer utfärdarens anvisningar för hur man kontrollerar att det är en äkta legitimation.

De bud som får skriva tjänstgöringsnummer kan i stället ange tjänstekortsnummer.

Vägledande ställningstagande om ambulerande röstmottagning

Ställningstagandet har uppdaterats med att valnämnden bör besluta om ett sista klockslag för när ambulerande röstmottagning alltid bör medges inom kommunen. Det har vidare förtydligats vad valnämndens strategiska beslut bör omfatta, exempelvis vilka faktorer som ska tas med i bedömningen av om det är möjligt att genomföra ett besök. Det har även lagts till att väljaren vid ambulerande röstmottagning kan få hjälp av röstmottagaren eller någon annan person på samma sätt som på ett röstmottagningsställe. Tillägg har också gjorts om att väljare som föredrar att rösta med ambulerande röstmottagning inte ska nekas detta även om det finns

förutsättningar för budröstning. Vidare har det förtydligats vilka valsedlar röstmottagarna ska ta med vid val till Europaparlamentet.

Vägledande ställningstagande om avskärmning av platsen för valsedlar

Ställningstagandet har uppdaterats med förtydligande om planering av eventuell kö och att väljarna trots köbildning ska kunna ta sina valsedlar utan att bli störda eller känna sig iakttagna. Vidare har det lagts till en rekommendation om att väljare som står i kö ska få ta del av affisch med information om valsedlarna i valsedelställen.

Vägledande ställningstagande om röstmottagarnas utbildning

Ställningstagandet har uppdaterats med att utbildningen utgår ifrån Valmyndighetens lärandemål. Vidare har det förtydligats att det ingår både teoretiska och praktiska moment i utbildningsmaterialet.

Vägledande ställningstagande om valsedlar och valsedelsbeställning

Ställningstagandet har uppdaterats i form av tillägg om vad som gäller vid EU-val, då det tidigare var inriktat på val till riksdag, region- och kommunfullmäktige. Vidare har ställningstagandet kompletterats med information om form för inlagor i ärenden om valsedelsbeställning, kandidatanmälan och utläggning av valsedlar, att partier som vill beställa valsedlar utan att ha anmält deltagande bör uppmanas att anmäla sitt deltagande och att det ska framgå av en begäran om utläggning vilket valområde som begäran avser. Det har också tillkommit ett avsnitt om makulering och destruering av valsedlar och returhantering vid uteblivet mottagande från partiets sida.

Vägledande ställningstagande om valsedlarnas ordning i valsedelställen

Ställningstagandet har uppdaterats med en rekommendation om att väljare får ta del av affisch eller liknande med information om valsedlarna i valsedelställen. Vidare förtydligas vilka partier som har rätt att få sina valsedlar utlagda på röstmottagningsställen när partierna själva ansvarar för distributionen.

Vägledande ställningstagande om felaktig avprickning i röstlängd och väljare som nekas att rösta

Ställningstagandet har uppdaterats i fråga om att en korrigering *ska* ske i närvaro av väljaren som prickats av på fel rad (en annan väljares rad) istället för bör såsom angavs tidigare. Syftet med ändringen är att anpassa hanteringen vid korrigering av markeringar i röstlängden till

samma kravnivå som gäller vid röstmottagningen, nämligen att markering i röstlängden *ska* ske i väljarens närvaro.

Vägledande ställningstagande om återkallelse och upphävande av beslut

Ställningstagandet har förtydligats med när en återkallelse eller begäran om upphävande senast bör komma in till den beslutande myndigheten. Vidare har ställningstagandet kompletterats ifråga om vad som händer när ett parti vill återkalla anmälan av samtliga sina kandidater.

Vägledande ställningstagande om tolkning av parti- och personröster

Ställningstagandet har kompletterats med en bedömning av röster avgivna på valsedlar som inte tillhandahållits av Valmyndigheten. En röst ska inte bedömas ogiltigt på den grunden.

Vägledande ställningstagande om besök, fotografering och filmande på röstmottagningsställe och vid rösträkning

I ställningstagandet har tydliggjort att väljaren, vid sidan om valadministrationens ansvar för att arbeta för att väljaren ska kunna bevara sin valhemlighet, även har ett eget ansvar. Även förtydligande om att om kamerabevakning bedrivs på röstmottagningsställe ska det säkerställas att väljaren kan bevara sin valhemlighet.

Vägledande ställningstagande om anmälan av samtycke till kandidatur och förklaring av samtycke för kandidatur

Uppdateringar med anledning av införande av digitala samtycken och förklaringar.

Vägledande ställningstagande om

- **namnvalsedlar som är tryckta för annan riksdagsvalkrets än den väljaren tillhör,**
- **om anmälan av kandidater för partier som registrerat sin partibeteckning**
- **om verksamhetsanalys**

De tre ställningstagandena har uppdaterats språkligt.